

Mali, a mnogo lukav

Kada smo ga doveli na njegovo ostrvo, Gamiž je bio visok oko dve i po visine nosatog pisa... Uspravljen na noge... Njegova majka je merila bar trideset visina nosatog pisa... Bez repa, debelog kao baobab, sa otrovnom strelom na vrhu... A one zastrašujuće izrasline na glavi... Kada su počele da se obmotavaju oko nas...

Anos i Nosel naizmenice prepričavaju prve utiske iz pustinje Hoab, docnije

Pok je noć bleдела, a sjaj zvezda se razlivao i stapao s nebom, Ranaja se vratila. Naložila je Gamižu da obuče zaštitno odelo. Čim je poslušao, pozva njega, pisove i Lidiju da joj se pridruže. Umotala je Gamiža u još jednu veliku kožu, pa je izgledao kao brdašce koje niče po sredini čamca. „Po vas ću doći brzo”, reče Ravilusu, momcima i Mikuš. Pogledala ih je – nije morala da naglašava kako ne bi preživeli ako bi pokušali da je prate. Sa mladim agrafajem u čamcu, morala je da bude mnogo opreznija. More je divljalo, zapljuskivalo ih, zanosilo na hridi i pretilo da će ih prevrnuti. Gamiž je drhturio kao pihitija slušajući strašni huk i osećajući kako se nad njim i pod njim rasprskavaju talasi. Više od tri sata joj je trebalo da ih dovede do obale. U trenutku kada su kročili na

pesak, pisovi pomisliše da bi im daleko sigurnije bilo da ih je neki talas bacio na stenu.

Nad njima se, kao planina, nadvijala najodvratnija zver koju su ikada videli. Bila je potpuno crna, sa gukama po celom telu. Po tri ubojite kandže na svakoj od šesnaest kratkih ali jakih ruku, micale su se lagano, preteći. Na većini njih, kao i na ogromnim sabljastim noktima na nogama, videla se, pa i osećala, skorena krv. Najstrašniji je, ipak, bio pogled uvis, prema velikoj glavi sa dva ispupčena, razumna, surovošću ispunjena žuta oka. Na temenu su, nalik kosi, izrastali pipci, kao da je neko vezao repove čitavog klupka pobesnelih zmijurina. Široke i spljoštene nozdrve su podrhtavale dok je zver njušila vazduh, a onda se začu tiho, duboko režanje iz poluotvorenih usta.

„Možda je... Gamiž...”, iscedi Nosel.

„Lep na tatu”, dovrši Anos jedva čujno.

„Sada će da me kazni... Izvini”, zavapi Lida. „Izvini... Rasejana Ranaja, kaži joj da mi je žao! Neka me ubije odjednom, ne daj joj da me muči.”

„Smiri se”, reče čarobnica. „Nosatim pisovima se ne treba izvinjavati, jer oni nikoga ne smatraju krivim. Rabr-agrafajima je besmisleno izvinjavati se, jer su za njih svi dovoljno krivi. A ona ti ionako neće ništa. Obećala je.”

Velika ženka lagano spusti glavu i onjuši pisove. Vreo i vlažan dah najkrvoločnije zveri ovoga sveta udari ih u lice. Zmijolike izrasline na njenoj glavi počеше da se uvijaju oko dežmekastih prilika, kao da se spremaju da ih uguše.

„To je već detinjasto... Prestani da ih prepadaš. Obećala mi je da nikoga od vas neće povrediti, čak će vas i štititi ako odrasli mužjak pokuša da vas pojede. Gamižu, hoćeš li da se upoznaš sa svojom majkom?”, okrenu se čarobnica mladuncu.

U prvi mah nije mogla da ga vidi. Ukopao se u sitan beličasti pesak pustinje Hoab, toliko različit od tamne stenovite obale. Samo su mu oči virile, fiksirajući džinovsku ženku.

„Pssst”, začu se njegovo tiho šištanje.

„Neće te povrediti ni raniti. Može slučajno da te nagazi ako se budeš sakrivao, ali će se svakako truditi da te ne ugrozi. Otkopaj se i upoznaj sa majkom. Ja idem po ostale.”

„Nemoj”, začu usaglašeno četvoroglasje. Dva pisa, devojčica i mladunac molećivo su je gledali, ne pomerajući se.

„Neće ranjavati, ni ubijati pridošle, majka rabr-agrafaja”, zabruja dubok, režeći glas. „Ako još budu ovde kad Gamiž napuni tri godine, tada će ih pojesti. Do tada – štitiće ih. Može da ide Rasejana Ranaja i dovede ostale.”

Niko nije smeo ni da pisne, ma koliko želeli da se usprotive. Čarobnica iskoristi trenutak: hitro uskoči u čamac i zavesla ka brodu. Vratila se nepun sat docnije, sa još četvoro. Zatekla ih je u istom položaju u kom ih je i ostavila. Mikuš skviknu kada je ugledala Gamiževu majku i to bejaše jedini zvuk koji se čuo duže vreme. Ništa nije vredelo što ih je Rasejana Ranaja, dok ih je dovozila na ostrvo, uveravala kako su potpuno sigurni i da je velika ženka obećala da ih neće povrediti. Pogled izbliza na ovo biće sazdano da izaziva užas, iz čije celokupne pojave izbijaju surovost i zlo, sve ih je potpuno ukočio.

„Popiću jedan dobar hešvit dok se ne otkamene”, promrmlja Ranaja, pa naloži vatru i pristavi kotlić. Velika ženka se prući na pesak pogleda uprtog u čarobnicu.

– Pomogla je mnogo Rasejana Ranaja majci rabr-agrafaja. Vredelo bi da se Rasejana Ranaja predomisli. Biće velika šteta da majka rabr-agrafaja mora da uništi čarobnicu samo zbog još jednog nemoćnog mladunca.

– Vidiš li odrvenelu decu? Oni moraju da prežive. Obećala sam sebi, pa i drugima, da će preživeti.

– Rasejana Ranaja će prvi put slagati. Gamiž je niži od kolena majke. Nikada je neće pobediti.

– I ja sam niža od tvog kolena, ali ti neću dopustiti da ga ubiješ.

– *Majka rabr-agrafaja može sada da usmrti Rasejanu Ranaju. Da joj isisa ostatak života i ostavi praznu ljušturu.*

– *Može. Ali neće.*

Čarobnica je blago gledala ovo biće i smeškala se. „Zajedno ćemo umreti, znaš”, šapnu joj. „Nikada nećeš pogoditi ime koje sam ti dala, jer ga nikada nisam izgovorila. Imam misli skrivene od tvog uma. Ne, naravno... Znaš i sama da ne želim da umreš. Hoću da oni žive.”

– *Neće preživeti... Dosta o tome. Uskoro će doći nova pošiljka malih, izmenjenih ljudi. Crmas je nahvatao sedam takvih i jednog posebnog, koji je obećan detetu Lidiji. Kada će se otkočiti dete – isključivač virova?*

– *Dala si mi reč da ćeš poštediti devojčicu dok sam sa tobom.*

– *Majka rabr-agrafaja ne laže. Dete Lidija neće biti oštećena dok je Rasejana Ranaja na ostrvu.*

– *Dok sam ja na ostrvu... Obećala si: dok sam ja na ostrvu, Lida neće biti povređena.*

– *Rasejana Ranaja mnogo puta ponavlja jasne stvari. Nepotrebno, jer majka rabr-agrafaja izvršava svoja obećanja... Ostala deca će se pokrenuti kada Gamiž izađe iz svoje rupe u pesku. Hoće li Rasejana Ranaja pomoći da se Gamiž okuraži?*

Čarobnica klimnu glavom. U dva koraka je bila kraj mladunca. Poče da razgrće pesak sa njega. „Rekao si da mi veruješ. Moraš da je onjušiš, da dotakneš njenu glavu i pogledaš je u oči. Biću uz tebe, ako će ti biti lakše, mada znam da te neće povrediti. Dolaze novi zlomali, pa je opasno da ostaneš ukopan. Hajde sa mnom.”

Mladunac nesigurno dopuza do svoje ogromne majke. Izgledao je još manji, jer se sav nekako skvrčio. Onda se iskezi, pokaza svoje ružne zube, ali nije mogao da izgovori: „Gamiž deli radost”, jer agrafaji ne lažu. Čak ni oni mali.

„Majka rabr-agrafaja ne deli radost”, odgovori mu duboko režanje. „Majka rabr-agrafaja će pojesti Gamiža čim napuni tri godine, ali ne pre toga. Ne pre toga.”

Mladunac pogleda Rasejanu Ranaju. Ona mu klimnu glavom, ohrabrivši ga.

„Gamiž nema takav plan”, otkevta vrlo tiho. Ženka razjapi usta, a iz pećine njene utrobe mladunca zapahnu snažan vetar ispunjen vonjem mesoždera. Male zmijolike izrasline na njegovoj glavi šljonuše kao da ga je neko polio uljem. Ipak, on ponovo pogleda čarobnicu, pa isturi vrat.

„Gamiž će pobediti svoju majku kada napuni tri godine. Jer mu je mudra Ranaja obećala. Gamiž je mali, ali mnogo lukav. Mnogo lukav.”

To sa ponavljanjem poslednjih reči mu se dopalo. Izgledao je sam sebi ozbiljniji. Zato više nije bio skvrčen. Prkosno je gledao u svoju divovsku majku. Osećao je toplu ruku na svom vratu. To mu je davalo snagu. Odjednom, silovito je pozeleo da pojede čarobnicu pored sebe. Samo, nije bio siguran da li zbog toga što je hteo da oslabi veliku ženku, ili da poštedi mučenja ovo biće koje ga je sigurno dovelo do pustinje Hoab.

– Pomeri se od Gamiža, mudra Ranaja! Pomeri se, može slučajno da te povredi Gamiž.

Čarobnica se iznenađeno odmaknu, gledajući mladunca. Znala je da joj se on obratio, čula je njegov glas. I ženka je podigla glavu, motreći oprezno na svog sina.

„Gamiž je rekao reči u glavi Rasejanoj Ranaji, premda nema nit. Kako je to Gamiž učinio?”, na ivici čujnosti je režala ženka.

Čarobnica je mislila još o nečemu. Prvi put joj se agrafaj obratio direktno, a ne u trećem licu. Bila je sigurna da je čula: *pomeri se, a ne: neka se mudra Ranaja pomeri.*

„Volim ga koliko i tebe”, obratila se velikoj ženki.

„Gamiž je mali, ali mnogo lukav”, potvrdi divovska zver, proučavajući s novom pažnjom svog sina. Utom se pokrenuše pisovi, a ubrzo i ostali. U pravi čas, jer je ka njima, kroz pustinju, tutnjao jedini preživeli mužjak.

U toj zemlji prostaka i seljaka ne znaju za pare, pa plaćaju u zlatu i dragom kamenju. Dobro je što nemaju pojma kol'ko ti njihovi kamenčići vrede! A sve što treba jeste – da ubijemo neku zverku na nekom ostrvcetu. Da mene neko pita, za te pare bih išao i na celo krdo. Poveo bih još dvojicu, možda trojicu: onog Rusa i onog drugog istočnog i, možda, jednog našeg. Kažu da su dva naša već otišla u prethodnim turama. Da l' su još tamo, ili su odlučili da odu negde dalje – ako ta zemlja ima toliko bogatstvo, ni ja ne bih gubio vreme sa životinjama. Ko će ga znati, možda su i stradali... Treba biti oprezan. Poveo bih i onog Eklera. Ima ime kô kolač, al' da je sladak – nije. Nosi oko sebe dinamit, pa kaže: „Ako ću da ginem, da povedem sa sobom i zver po koju sam došô.” Znači, nas pet. Dosta! Svi naoružani do zuba. Manje ljudi, veće parče kolača. Ko zna kol'ko se omastio Šparkov kad su nas ovako nafilovali! Dobar je, garant, stotinak miliona. Para se na njega lepi ko namiguša na cvikeraša. I obrnuto. Stvarno ga 'oće!

